

Vedres István szelleme

Irta dr. VERESS GÁBOR

Megilletődve időznék gondolataim abban a mozgalmas korban, amelyben Vedres István élt, működött és példát mutatott kortársainak és utódainak. Ez a példaadás irányítja gondolataimat, hiszen elhunyt nagyjaink emlékének akkor áldozunk megérdemelt, igaz kegyelettel, ha példamutató életük tanulságait feltárjuk, átvetítjük a mi korunkba és belevessük a magunk lelkébe.

Nekünk, mérnököknek Vedres István pályafutásában a legfigyelemreméltóbb tanulságot az ő csodálatos sokoldalúságában kell meglátunk. Vedres István egyszemélyben mérnök, gazda, erdész, kameralista, politikus, egy kicsit filozófus és mindezeneken túl — költő. Az encyklopedisták, a polihisztorok korának gyermeke ő, de sokoldalúságát mégis — nem a kor divatja diktálja. Neki erre a felkészültségre szüksége volt, hogy alkotásait életre bívassa. Aminthogy sokoldalú felkészültségre van szüksége mindenkinek, aki nagyot alkotni akar, aminthogy sokoldalúak voltak kivétel nélkül mindazok a mérnökök, akik kiválóságukkal kimagaslottak.

Luther Márton írja egyhelyütt, hogy az a jogász, aki éppen csak jogász, nagyon szegény legény. Még inkább megáll ez az igazság a mérnökökre. Az a mérnök, aki éppen csak mérnök, bizony nagy szegény legény. Annak a jogos törekvésnek, hogy a mérnök a közélet irányításában az őt megillető vezetőserepet betölthesse, az az előfeltétele, hogy tisztas hivatásának szakmai korlátai közül kilépve, sokoldalúságra törekedjék.

Vedres István sokoldalúságának örökre imponáló tanulságát adta legkivált főművében, Vedresháza megalapításában. Ez a Vedresháza egy másik nevezetes tanulságot is megörökít. Vedres István ezt a maiglan is viruló telepítést egymaga hozta létre. Olyan feladatra vállalkozott, amelyet azelőtt királyok és császárok végeztek, amelyet napjainkban az állam is, óriási hatalmi és anyagi apparátusával csak imitt-amott, alig-alig tud megvalósítani. Vedres István ezt a munkát, ennek a munkának minden legapróbb részletét egymaga végezte, száz akadállyal szembeszállva, de ezer akadálytól vissza nem rettenve, nem kért és nem várt senkitől segítséget.

Jól esik erre a példára utalnom egy olyan korban, midőn csaknem mindenki mástól, felsőbb hatalmaktól s leginkább az államtól várja az egzisztenciális segítséget. Önkéntelenül kínálkozik ezen a téren egy időszerű észrevétel. Az Alföld népe nem lehet eléggé hálás azért az elhatározásért, amely az Alföld öntöző rendszerének kiépítésénél évek sorára munkaalalmat teremt és amely a gazdák ezreit egy belterjesebb gazdálkodás áldásaihoz segíti. De midőn lelki szemünk előtt megjelennek egy boldogabb jövőnek azok a viruló kis gazdaságai, amelyeket ez a nagyszabású kollektív öntözőmű majdan földi paradicsommá varázsol át, ne feledkezzünk meg róla, hogy Vedresháza mellett és Vedresházától 10, 15 és 20 km-re hány olyan tanya van, amely egymaga, önállóan, senkitől segítséget nem kérve és nem várva, száz akadálytól hátráltatva, de ezer akadálytól vissza nem rettenve, már megoldotta a maga öntöző problémáját. Vedres István szelleme lebeg ezen a tájon! Vedres István példája buzdítja az utódokat azzal az ősi, örök igazsággal, hogy: Segíts magadon és az Isten is megsegít!

Ha szobrot emelhettünk volna Vedres Istvánnak, szélesebb körben ható és talán maradandóbb emléket állítottunk volna neki. De minden szobornak minden hatása és minden maradandósága hol marad amaz örök emlék mögött, amelyet Vedres István maga állított magának. Mintha kevély individualizmusának megalkuvását nem ismerő önállósága még ezt is maga akarta volna elvégezni. Vedresháza nem elporlandó szobor, hanem minden jövőre daczolni tudó közikla.

Közikla az Alföld homokjában. És mégsem

rossz parabola. Ennél a köziklánál torpant meg az idegen hódító hatalomvágya, nem is tudva azt, hogy ezt a köziklát az ő véréből való vér állította.

Mert Vedres István nem a magyar fa hajtása. Idegenből szakadt hozzánk, de magyarra lett, mint nagy fajtestvérei: Zrinyi, Verancsics, Damjanich. És midőn Vedres István életének tanulságait keresem, nem hagyhatom érintetlenül ezt a tényt sem. S annál kevésbé éppen ma, midőn annyira divatba jött a faji probléma tudományos és politikai vonatkozásait feszegetni. Vedres István példája ezen a téren is eligazít. Mi tehette őt magyarra? Nyilván az az elhatározása, hogy visszavonhatatlanul és véglegesen kitepte lelkéből egy idegen szolidaritás minden legutolsó érzelmszálat is. Ha valaki magyarra akar

lenni, ha valaki bele akar olvadni a magyar szent korona testébe, véglegesen és visszavonhatatlanul tépje ki lelkéből minden idegen szolidaritás minden, utolsó érzelmszálat is.

Az ekként véglegesen és visszavonhatatlanul magyarra lett indigénát be kell fogadnunk a magyar szolidaritás testvéri kötelékébe, ha ő is tudja, miként mi, hogy a nagy világon ezen a földön kívül másutt nincsen számunkra hely, ha ő is vallja, miként mi, hogy jó sorsban, avagy balsorsban itt kell élnünk és itt kell meghalnunk.

A szegedi mérnökök részéről tiszteletreméltó, nemes elhatározása, hogy Vedres István emlékezetét megörökítsék. Üljenek le esztendőről esztendőre a serleg körül és elmélkedjenek Vedres István munkás, harcos életének tanulságain.

Megoldatlan közlekedési és víz-problémák Klebelsberg-telepen

(A Délmagyarország munkatársától.) A városnak a körtöltésen túl való kiépülése rengeteg problémát vetett fel. A Délmagyarország évek óta tolmácsolja a hivatalos város felé a védőgát mögötti részek panaszát. Ennek nyo-

varon a fel és leszállást és ezen az intézkedésen eddig képtelen volt bármit is változtatni a telep, amely rengeteget deputációzott már az ügyben minden fórumon.

Nem kevésbé súlyos a telepen a higiénia kérdése:

a víz és az uccái átjárók rendezése,

Ma ugyanis a telepnek csak egy része van ellátva vízzel, a többi uccából csak hosszú gyaloglás árán lehet vízhez jutni. Ha a meglévő anyakut nem bírja el nagyobb megterhelést, vagy egy új kut furásával, vagy az uccai kifolyók szaporításával kell a bajon sürgősen segíteni. Ezzel elérhető lenne, hogy akik nem vezethetik be a vizet, legalább könnyebben juthatnak hozzá.

Egyöntetű a telep panasza amiatt, hogy a város a lakosságot kényszerítette rá, hogy rendszer járdával lássa el a gyalogjárókat, de ugyanakkor

elmulasztotta az uttesteken át vezető gyalogutaknak a burkolását.

Ennek a mulasztásnak az eredménye, hogy a gyalogos közlekedés — a járdák dacára is rendkívül kellemetlen. Városi ember talán nem is képes elképzelni, mit jelent az, ha egy telep egész lakossága feneketlen sarat kénytelen taposni ahhoz, hogy bejusson a városba.

A Klebelsberg-telep igényeinek kielégítése nem jelent komoly anyagi gondot a városnak és ezért remélni lehet, hogy nem lesz akadály a panaszok orvoslásának.

Pályázat

A GARGYAN tésztagyár, gyártmányainak népszerűsítése végett pályázatot hirdet olyan rövid, könnyen megjegyezhető, jól hangzó, ritmikus hirdetési szövegre, amely alkalmas arra, hogy a GARGYAN tésztagyár gyártmányainak kiválóságát átvigye a köztudatba.

A hirdetés szövege rövid és hatásos legyen, hangsúlyozva, hogy főleg a nyári melegben ott tészta gyurni és az időt tölteni, amikor készen kapni kitűnő minőségű tésztaárut.

A pályázat jelígyes legyen, azt a gyár rigó-ucca 18. sz. alatti irodájába kell eljuttatni.

A pályázat határideje 1937 augusztus 1. A három legjobbnak talált pályamunka, melyet a gyár vezetőségéből és szegedi újságírókból álló bizottság fog elbírálni, a GARGYAN tésztagyártól jutalomban részesül. Díjak:

I. díj 10 kgr. tésztaárú tetszésszerint választva.
II. díj 6 kgr. tésztaárú tetszésszerint választva.
III. díj 4 kgr. tésztaárú tetszésszerint választva.

A pályázat eredményét e lapban közöljük.

GARGYAN TESZTAGYÁR.

PÁRIS

egyéni és társasutazások

az összes lehető változatok szerint költségmentesen bejelenthető és lebonyolíthatók

NEU ERNŐ banküzlet utazási irodájában

mán történtek is olyan intézkedések, amelyek igazolták az anyaváros kötelességérzetét, de a hiányos anyagi eszközök folytán még mindig halljuk a telepek panaszos hangját.

Ezuttal

a Klebelsberg-telep

gyors megoldásra váró sérelmei kíváncznak a nyilvánosság elé. Tudni kell, hogy ez a telep egyike azoknak, amelyeknek leginkább vannak adottságai arra, hogy városias jelleget érjenek el. Telektulajdonosai rendezett anyagi viszonyok között élő közalkalmazottak, akiknek módjukban van minden építkezésnél szemelőtt tartani az izlés és kényelem körülményeit. A lakosság ilyenformán elvégezte a maga kötelességét, de a város még sokkal adósa ennek a kivételesen szép telepnek.

Három súlyos panasza van ezidőszert a 800 lakosu telepnek:

a közlekedés, a víz és az uccái átjárók hiánya.

A közlekedési kérdés megoldása anyagi áldozatot nem kíván, mert naponta 12 helyi jellegű vonatpár fut keresztül a rendező pályaudvaron. Valamikor ezek a vonatok meg is álltak és a többnyire vasutasokból álló lakosság aránylag könnyű szerrel juthatott be a városba. Később azonban, érthetetlen oknál fogva, a Máv. beszüntette a Rendező pályaud-